

Gents
Milieu
Front

Frontaal

winter
2021

Levendig
kerkhof

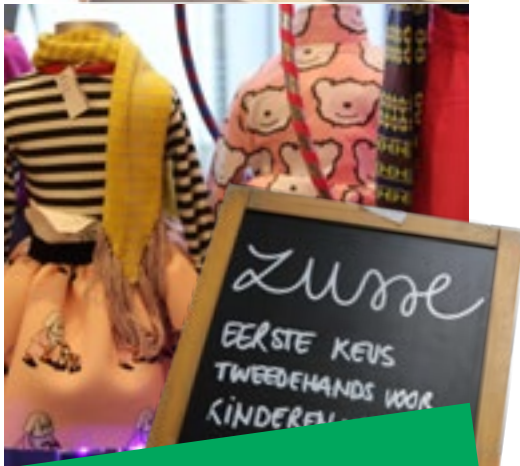
Notities van een
peukenteller

De PMD-zak
ontleed

Maaseikplein
06

Kinderkledij in Gent
12

Gent en omstreken

06

beleid

Het verhaal achter
het Maaseikplein

10

beleid

Leven op het
kerkhof van
Oostakker

11

ontmoet

Iris Van Robays,
grappig designer

12

ontdek

Zusse, *eerstekeus*
tweedehands voor
kinderen

De blauwe zak
20

Milieu inzichten

14

expert

Hanne Glas en
overstromingen

19

roots

Adriaana uit
Zuid-Afrika

20

topic

Wat gebeurt er
met onze PMD?

25

column

Weg met
de brommer

26

voortaan

Duurzame tips

Vrijwilliger Ben
34

Front van goodwill

28

transitie

Gent zonder gas

32

in actie

Ervaringen van
een peukenteller

33

in actie

GMF-boekenclub
over 'Amor Mundi'

34

vrijwilliger

Ben De Troyer

35 Jules

kalender

volg ons

over ons

Knip jouw **nieuwe GMF-lidkaart 2022**
uit het bonnenblad die bij dit boekje zit.
Schrijf er jouw lidnummer op, dat is het
getal op het witte adreslabel waarmee
het boekje is dichtgeplakt!

Van Glasgow tot Gent

De internationale klimaatonderhandelingen in Glasgow leverden een zwak resultaat op. De echte verandering voor het opwarmende klimaat zal van onderuit komen. Een progressieve stad als Gent hoort daarin voorop te lopen. Op een aantal vlakken doet Gent dat ook, onder meer met vooruitstrevende programma's om energie-renovaties te versnellen. Met de MilieuAdviesWinkel stond GMF mee aan de basis van de professionele (ver)bouwadviezen door freelance architecten aan bouwers en verbouwers in Gent. Zo zorgen we er mee voor dat de klimaatopwarming door verwarming van onze huizen naar beneden gaat. Belangrijk, want het is één van de grote bronnen van broeikasgassen in onze stad. Toch staan we nog maar aan het begin van de omwenteling. Vandaag wordt meer dan 90% van de Gentse woningen verwarmd met gas. Het zal onmogelijk zijn om in alle Gentse huizen dure warmtepompen en vloerverwarming te installeren. Dat lukt goed bij nieuwbouwprojecten, maar om ganse 19de eeuwse volkswijken klimaatneutraal te maken, zijn collectieve oplossingen noodzakelijk. Overal moet het gas er uit, binnen dit en twintig jaar. Op vlak van warmtenetten of andere collectieve verwarmingsoplossingen staan we in Gent nog bijna nergens. Die collectieve oplossingen zijn de enige manier om energiearmoede te vermijden, en zijn daardoor ook de enige manier om iedereen mee te krijgen in het klimaatverhaal.

Erik Grietens
vrijwilliger beleid GMF
GMF

8.900

Zoveel liter regenwater past er in de waterzak die wij in de kelder van ons nieuwe kantoor lieten installeren. Een innovatief concept voor een klimaatrobuust GMF-hoofdkwartier, waarmee we heel wat drinkwater zullen uitsparen! De waterzak kost ongeveer 11.000 euro, en jij kan mee investeren in deze oplossing met een fiscale gift. Lees er alles over op gentsmilieufront.be/regenwaterzak.

Bye bye dieselgeneratoren

Geen uitstoot en minder kabaal op de bouwwerf

GMF biedt burgers ecologisch bouw- en renovatieadvies. Maar niet alleen bouwheren zijn met duurzaamheid bezig, aannemers zijn dat ook. Wie aan een bouwwerf denkt, denkt er gelijk een vervuilende dieselgenerator bij. Near Grid Solutions ontwikkelde een batterijsysteem die het piekverbruik van bv. torenkranen opvangt waardoor de werf wel op het elektriciteitsnet kan werken. De batterijen voorzien al zo'n tiental werven van stroom, o.a. in Gent.

Meer info op www.neargrid.solutions

Straat 2.0 voor het jaar 2.022

Nieuw voor GMF: jaarthema en meerjarennota

Jij weet het vast, maar nog niet heel Gent: een straat kan meer zijn dan louter asfalt om je te verplaatsen. Dát wil GMF in 2022 duidelijk maken met het **jaarthema Straat 2.0**: het soort straat waarin iedereen graag vertoeft en verblijft. Een gezonde en dynamische omgeving dus, waar er wat gebeurt. Een jaar lang om Gentenaars te laten dromen dat elke straat een meer bruisende, leefbare, speelse, veilige, groene en bloeiende omgeving kan zijn voor kinderen, ouderen, bezoekers, werkenden, scholieren, winkeliers... Voor iedereen die er woont, werkt, ontspant. Bebouwde kom als bewoonde kom: dat idee dus. GMF is altijd bezig met de toekomst. Zo maakten we een **meerjarennota voor 2022 tot 2026**. Het staat op onze website en je leest er de goesting in van vrijwilligers en medewerkers om Gent in 2026 duurzamer achter te laten dan hoe we haar in 2021 aantreffen. Een plan dat barst van ambitieuze doelstellingen en acties. Een *Gents MeerjarenFront*, zo je wil!

Meer over jaarthema Straat 2.0 op www.gentsmilieufront.be/jaarthema

'Organisaties protesteren in Gent ... om te mogen protesteren'

Het beste Gentse duurzaam biertje

GMF zocht, dronk en vond

Wist je dat je voor het klimaat altijd beter bier dan wijn drinkt? Maar wat is nu het beste duurzaam bier van Gent? 15 welwillige GMF'ers offerden zich op en proefden 5 verschillende Gentse biertjes. Zytholoog Jean Claes hielp om smaken en geuren te herkennen. *Vegan* kaas en weetjes over duurzaamheid maakten het verteerbaar. Na een gezellige avond vol smaak en nieuwe inzichten viel het onverbiddelijke verdict van de GMF-jury: Cydonia Barocca werd verkozen tot Gents Milieubier 2021. Je zal het dus op de komende GMF-evenementen nog vaak tegenkomen! Crabbelaer Hommage werd straf tweede. Enkele weken later op de GMF-quiz bleek alvast dat onze jury een verdiende winnaar heeft uitgekozen: Cydonia Barocca was al gauw helemaal uitverkocht, dus het viel ook in de smaak bij het kritische quizpubliek!

Lees een uitgebreid verslag van onze bierproefavond op gentsmilieufront.be/duurzaambier

GMF pleit samen met andere organisaties voor het recht op spontaan protest in Gent, zonder daarbij het risico op een GAS-boete te lopen. Als het stadsbestuur het meent met vrije meningsuiting, gaan ze hierin mee.
— VRT NWS, 23 november 2021

Word
Gent
en w

Win
1 jaar
gratis brood!

*Deelnemen en wedstrijden op gentsmilieufront.be

1 jaar gratis brood

Bakkerij Aernoudt trakteert nieuwe GMF-leden

GMF zag al meer dan 1,5 jaar zowat al zijn activiteiten en campagnes geschrapt door je-weet-wel-wat. En laat dat nu net onze voornaamste toestroom van nieuwe GMF-leden zijn: onze live evenementen. De groei van ons ledenaantal lag in 2020 en 2021 beduidend lager dan de verwachtingen. Daarom lanceert GMF een breed eindejaars-charmeoffensief: we slaan de handen in elkaar met bakkerij-keten Aernoudt om nog dit jaar zo veel mogelijk nieuwe leden te werven. Aernoudt biedt 2 nieuwe GMF'ers die in december 2021 lid worden een jaar gratis brood! Vertel het aan al je vrienden, burens en familie: 't is hoog tijd om lid van GMF te worden!

Alle info op gentsmilieufront.be/1jaargratisbrood

De voorbeeldfunctie van het Maaseikplein

In september lichtte landschapsarchitect Maarten Kaptein zijn ontwerp van het Maaseikplein toe op het seminarie *More Green Cities for Europe* als *good practice* voorbeeld van groene stadsinfrastructuur en klimaatadaptatie. Het project past binnen het doel van Stad Gent om klimaatrobuust te worden tegen 2030.

txt_ Anke de Sagher pix_ Noor Van Weverberg, Anke de Sagher

Stad Gent op weg naar een klimaatrobuuste toekomst

beleid

Het Maaseikplein ligt in de Gentse binnenstad naast de Sint-Baafskathedraal. In 1905 kwam hier voor het eerst een minutieus onderhouden hofje met exotische planten. Toen in de jaren 1980 Koning Auto heerste, werd een groot deel van het oorspronkelijke park verhard om plaats te maken voor parkeerplaatsen. Na de invoering van het Circulatieplan werd de parking omgetoverd tot een plein met picknickbanken en houten speelsculpturen. Toen de Gentse Milieudienst op zoek was naar gebieden om te ontharden, werd in samenwerking met de Groendienst het idee voor Fruitgaard XL geboren.

Het Lam Gods als inspiratiebron
Het park werd hersteld tot zijn oorspronkelijke grenzen uit 1905 en biedt sinds anderhalf jaar een aangenaam vertoeven aan studenten in de blok, voorbijgangers die even willen keuvelen of picknickende

gezinnen. Spelende kinderen en sociale cohesie moesten centraal staan. Het park slaat een brug naar het Lam Gods dat een inspiratie vormde voor de beplanting. Net als in het schilderij, vinden we er een amandelboom en moerbeï terug. Ook voor de kruidenmengsels die ingezaaid werden in de verschillende borders, haalde Kaptein zijn mosterd bij de gebroeders Van Eyck. Het park is 's zomers een bloemenveld van duizendblad, kaasjeskruid, prikneus, goudsbloem en lievevrouwebedstro; allemaal inheemse planten die erg in trek zijn bij insecten. Vruchtdragende planten konden niet ontbreken in de vernieuwde fruitgaard. Zo werd het parkje een heuse Fruitgaard XL met rode bes, appel-, peer- en pruimsorten.

Klimaatrobuust
Die kleine biodiversiteitsboost was slechts één van de baten. Het

ganse project kadert binnen de poging van Stad Gent om klimaatrobuust te worden tegen 2030. Gent wil bestand zijn tegen overstromingen en droogte en een leefbare stad zijn tijdens hittegolven. Om dit te bekomen moet meer ruimte gemaakt worden voor groen dat kan optreden als een natuurlijke airco. In de binnenstad en in sterk verharde wijken zoals Dampoort, Sluizeken en Brugse Poort kan het temperatuurverschil met het omliggende platteland tot 8°C oplopen door het stedelijk hitte-eilandeffect. Meer groen in de stad kan dat effect temperen. Ontharding zorgt bovendien voor meer infiltratie van regenwater in de bodem.

Hoe ver staat Gent? Ik nodig mezelf uit bij Kaptein voor een interview. Het gesprek dat ik met hem mag voeren, doet alvast dromen van een groenere stad.

Je bent landschapsarchitect bij Stad Gent. Wat houdt dat in?
Plannetjes tekenen (*lacht*).

Als landschapsarchitect zie ik het als mijn missie om een aantrekkelijke ruimte te creëren voor mens, plant en dier. Dat is niet altijd evident. Je moet rekening houden met de uiteenlopende wensen van de bewoners, maar ook met de gebouwen, het erfgoed, de bodem, de bestaande beplanting, mobiliteit ... Elke randvoorwaarde is een puzzelstukje en die puzzel moet nauwkeurig worden gelegd.

Merk jij de laatste jaren een wijziging in focus binnen de landschapsarchitectuur? Staan klimaat en biodiversiteit actiever op de agenda?
Dat begint te komen, al is het soms wat traag. In België komen we daarin een stukje

achter ten opzichte van Duitsland of Denemarken.

Stad Gent heeft wel een duidelijke visie. Het is een vooruitstrevende en een tikkeltje eigenwijze stad. Om dingen te veranderen moet je soms zelf het voortouw nemen en dat doet Gent wel. Zo kunnen we misschien een soort voorbeeldfunctie hebben voor andere steden of gemeenten. Oei, dat klinkt misschien een beetje arrogant (*lacht*). Maar ik vind wel dat Gent sterk inzet op gebied van biodiversiteit, klimaat en natuurzorg.

Dat komt zeker ook door de Gentenaars zelf.

Kun je een voorbeeld geven van hoe Stad Gent uitblinkt daarin?
Bij de Groendienst zit veel expertise. Zo maakt onze stads-ecoloog Geert Heyneman zich sterk voor behoud en verster-

'Om dingen te veranderen moet je soms zelf het voortouw nemen'

king van de natuur. Edwin Verschelde adviseert masterplannen, omgevingsvergunningen en kapvergunningen met behoud van bomen en meer diversiteit als uitgangspunt. Het RUP Groen is door de inzet van vooral Sofie Custers, samen met andere diensten, tot stand gekomen. Aan alle landschapsarchitecten wordt gevraagd om bestaande heesters te behouden omdat die waardevol zijn voor vogels. Er wordt minder gemaaid. Zeker de laatste jaren is daar sterk op ingezet.

Biodiversiteit en klimaat zitten echt in de mindset nu. Ontharden is een basisprincipe geworden.

Gaat de ontharding wel snel genoeg?

Dat gaat geleidelijk. Enerzijds zit er een vertraging op het uitvoeren van plannen. Vooral een plan uitgevoerd wordt, zit daar al gauw 3 à 5 jaar tussen. Anderzijds kun je ook niet overal tegelijk bezig zijn. Als je door de stad rijdt, denk je misschien 'oei, zoveel beton en asfalt', maar dat kan niet in 1-2-3 onthard worden. Dat gaat vaak samen met vernieuwing van riolering, wat in fases gebeurt. Daar gaat nu eenmaal tijd over.

Maar ze zijn er wel, de onthardingsprojecten. In Oostakker zijn we nu bezig met een groot dossier waar 4.000 vierkante meter onthard wordt. Dat is knap. Bij alle wegen-dossiers wordt zoveel mogelijk vergroend en wordt er sterk ingezet om enkel functionele verharding aan te houden.

Het is trouwens niet enkel aan Stad Gent om hierin beslissingen te maken. De Stad is niet overal eigenaar of beslissende van het openbaar domein en vaak moeten we in overleg met Wegen en Verkeer of de Vlaamse Waterweg. Voor het opnieuw openleggen van waterlopen zoals de Kolveniersgang bijvoorbeeld: daar zijn meerdere partijen mee bezig. Er is ook veel om rekening mee te houden. Er liggen kabels en rioleringen, er moet onderzocht

worden hoe vervuild de bodem is ... Hetzelfde voor de studies rond groene oevers in Gent. Daar is een lang voortraject, maar daardoor gaan we nu wel op een 5-tal locaties groene oevers realiseren én is er in samenwerking met de Vlaamse Waterweg een proefproject gestart met drijvende eilanden.

In een ideale wereld gaat dat allemaal wat sneller. De realiteit is anders. Maar kijk, de Reep was ook een langdurig project en dat is toch gelukt!

Stad Gent wil graag klimaat-robuust worden tegen 2030. Wat zijn volgens jou de grootste uitdagingen waar Gent mee kampt?

Grote evenementen in de binnenstad vormen een uitdaging. Iedereen wil graag een klimaat-robuuste stad, maar wil ook naar de Gentse Feesten kunnen gaan. Dat lokt een massa als een kudde olifanten. Dat kun je niet opvangen op onverharde locaties.

Projecten als Wij(k)water zijn ontzettend boeiend, maar niet altijd evident. Het zou geweldig zijn om het water van de Sint-Baafskathedraal op te vangen en dat te gebruiken voor het Maaseikplein. We hebben daar ook serieus over nagedacht, maar dat is niet zo simpel. Ondergronds bergen is erg duur en daar heb je weer veel beton voor nodig. Bovendien

'Water is vloeibaar goud dat je moet koesteren'

liggen er allerlei leidingen en zit er veel archeologische waarde. We moeten dan kosten en baten afwegen. Tegelijk is water vloeibaar goud dat je moet koesteren. Daar hebben we nog een lange weg te gaan.

Het is fijn dat bepaalde uitdagingen van ons overgenomen worden, zoals GMF dat doet via de Geveltuinbrigade. Als landschapsarchitect kom je er helaas niet altijd toe om op dat detailniveau te werken, terwijl dat wel heel belangrijk is. Als er dan een organisatie is die daarmee de boer op gaat, is dat voor ons een absolute verademing.

Mochten er geen beperkingen zijn rond budget, ruimte of onderhoud: hoe ziet jouw ideale Gent er dan uit?

Mijn droomstad is een stad waar een kind van zes zich samen met zijn ouders veilig doorheen kan verplaatsen en waarin het bovendien tof is om dat te doen omdat de route tal van mooie natuur- en speelplekjes te bieden heeft.

Als Gent kan doorgaan zoals het nu bezig is, zullen we die droom ook bereiken.

Bezoek onze webshop op **eurabo.be**

Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie

Steico flex FSC®
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

- gratis advies aan zelfbouwers!
- isolatie opleidingen: eurabo.be/opleidingen

10%

ISOLATIEKORTING

10% korting voor leden van Gent's Milieufront

Het keurmerk voor verantwoord bosbeheer

Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

ROK 52 - Pont West 112
B-9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedauwkaai 87
B-9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

Leven na de dood

Op het kerkhof van Oostakker valt heel wat te beleven

Een jaar geleden verhuisde ik naar Oostakker, niet zo ver van de plek waar Maria mirakels verricht voor wie dat wenst te geloven. Op een vroege zomerdag in juni sprong ik op de fiets om het andere Oostakker te verkennen, het dorp waar 'biermarsjan' Geers een indrukwekkend gamma aan gerstenat aanbiedt. Dat is op zich al de moeite waard om de R4 over te steken, maar met de begraafplaats ontdekte ik een ander interessant plekje.

Nu moet ik u wel vertellen dat funerair toerisme er bij mij met de paplepel is ingegeven. 'Het is hier gezellig', zou ik als driejarige hebben gezegd in de buurt van het graf van mijn opa. Op citytrip in Parijs gingen we met het gezin op zoek naar de grafmonumenten van beroemde componisten en schilders, en dat niet alleen in Père-Lachaise, maar ook in de kerkhoven van Montparnasse en Montmartre. Dat ik die dag mijn tweewieler aan de ingang van het kerkhof van Oostakker parkeerde, was dus niet zonder precedent, ook al ken ik niemand die daar zijn laat-

ste rustplaats heeft gevonden. Tot mijn grote verbazing was er opvallend veel leven op het kerkhof. Tussen de graven zag ik geen gemillimeterd en monotoon gazon, maar hoger gras dat het gezelschap heeft gekregen van onder andere witte klaver, paardenbloem, zachte ooievaarsbek en madeliefjes. Langs de gangpaden trof ik een uitbundig palet van eenjarige bloemen aan, waaronder klaprozen, margrietten en korenbloemen. Wat voor mensen een plek van treurnis is, is voor talrijke bestuivers een spectaculair buffet. Zelfs in de donkere dagen valt er heel wat te beleven. De natuur is niet dood in de winter, ze verstopt zich gewoon een beetje. De bloemen van de zomer zijn dan zaden die als wintervoer voor de vogels dienen.

Niet lang na mijn bezoek zag ik op de buurtpagina van Oostakker op Facebook een post van een Oostakkerse die net als ik enthousiast was over onze levendige begraafplaats. Tot mijn verbazing bleek uit de reacties dat heel wat buurtbewoners een andere mening zijn toegedaan. 'Geen respect voor de overledenen', las ik.

'Plaatsvervangende schaamte tegenover de dierbaren', poneerde iemand anders. Wie ben ik om mensen te veroordelen die het graf van een dierbare het liefst omringd zien door afgemeten gras? Het enige dat ik kan zeggen is dat het vele gefladder en gezoem me troost biedt. Er is leven na de dood van mijn geliefden. Er is ook leven na mijn dood. Uiteindelijk zijn we ook maar een zak vol water, koolstof, nutriënten en mineralen. Tot voor kort konden we enkel kiezen tussen een vertraagd ontbinden tot deze componenten in een gelakte kist, of een versnelde oxidatie bij hogere temperaturen. De Stad Gent heeft ons nu, met de nieuwe natuurbegraafplaats aan de andere kant van de stad in Drongen, een nieuwe optie gegeven. Daardoor is sterven in plaats van het aardse verlaten, tot het aardse toetreden geworden. Het overwegen waard voor de ecobewuste Gentenaar. Ik hoop hier natuurlijk nog lang rond te lopen om mij te verwonderen over het leven in al haar facetten, op het kerkhof van Oostakker, maar vooral ook daarbuiten.

txt_David De Pue pix_Stock

Iris — 'Ik verkoop onnozelheid, maar geen brol'

In deze rubriek laten we iemand aan het woord die zich rechtstreeks of onrechtstreeks inzet voor een duurzamer Gent. Deze keer aan de beurt: Iris Van Robays.

Iris' naam doet misschien niet meteen een belletje rinkelen, maar de kans is groot dat je de ludieke illustraties van 'Quarantiny' al eens op Facebook of Instagram zag passeren. De gekende Tiny-verhalen kregen een aangepaste covid-cover. 'Een uit de hand gelopen grapje', noemt ze het, 'maar wel in de positieve zin. Na een eerste post begon het plots een eigen leven te leiden.'

Sinds 2,5 jaar is Iris ook de madam achter de Kwinkslagerij, een wekelijkse rubriek in De Standaard waar ze haar woordgrapjes neertekent. Ook in haar werk als grafisch ontwerper – of grappig designer zoals ze zichzelf voorstelt – zit een herkenbare humoristische knipoog. Haar inspiratie haalt ze uit taal, die naar eigen zeggen 'eindeloos' is. 'Als het elke week stressen zou zijn om iets nieuws te verzinnen, zou ik het niet blijven doen. Het moet plezant blijven.'

Een duurzame en bewuste levensstijl is zeer belangrijk voor haar. 'Ik ben dol op vegetarisch en vegan voedsel. Ik shop voornamelijk tweedehands, en als zero waster probeer ik zo afvalvrij mogelijk te consumeren. Sinds vorig jaar ben ik mee trotse ambassadeur van Mei Placticvrij. Een campagne die vooral wil inspireren, want je mag niet te streng zijn voor jezelf of anderen.'

'Als illustrator is het verleidelijk om geld te verdienen met een webshop, waarop ik bv. gadgets en prullen verkoop met mijn tekeningen. Maar om zelf nog meer brol op de wereld te brengen met mijn naam erop, daarvoor pas ik', lacht ze.

txt_Binte Claes pix_Manas Bharadwaj

VUILNISBAKKEN

RECYKLAREN

STORTBAD

AFVALRACE

Op bezoek bij Zusse

Een schattige tweedehandswinkel met kindergierief in het centrum van Gent

In de gezellige Bennesteeg bevindt zich sinds begin 2018 het uiterst schattige tweedehandskinderwinkeltje Zusse, uitgebaat door – jawel – de zussen Annelies en Hannelore. Gents MilieuFront werd er tijdens een druilerige namiddag hartelijk ontvangen en luisterde naar hun verhaal, terwijl de rekken aangevuld werden met toffe tweedehandsspullen.

txt_An Van Hemeldonck pix_Nathalie Samaes

Eerstekeus tweedehands

Annelies en Hannelore omschrijven Zusse als een *eerstekeus* tweedehandswinkel voor kinderkledij en speelgoed. 'Daarbij willen we de kinderen echt centraal stellen in de winkel! Zo ligt er kruit om op de stoep te tekenen, zijn er doosjes met snoeprozijs, mogen kleintjes er met het speelgoed spelen en zelf in de rekken snuisteren. Het is niet erg dat er rommel gemaakt wordt. De ouders hoeven dus geen stress

te hebben als ze hun kroost meebrengen naar de winkel.'

Daarnaast is duurzaamheid essentieel bij Zusse. 'We willen goed uitgeledeerde kledij en speelgoed nieuw leven in blazen', klinkt het. 'Kinderspullen worden vaak slechts voor korte tijd gebruikt en het is zonde, als er daarna niets meer mee gebeurt. Hierbij focussen we bewust op betere merken, waarvan de kwaliteit ook na vele wasbeurten behouden blijft. Duurzame kledij behoudt

zijn waarde en dat kopen ouders graag tweedehands, te meer omdat de nieuwprijs vaak erg hoog is. Je vindt in Zusse alleszins geen gerief van pakweg Primark of H&M.'

Wisselend assortiment

'Ons concept is eenvoudig', verduidelijkt Annelies enthousiast. 'Iedereen die gebruikte kinderspullen heeft die nog in goede staat zijn, kan een afspraak maken om langs te komen. We selecteren dan zelf welke stuks we in Zusse kunnen verkopen en bepalen de verkoopprijs. Bij verkoop gaat veertig procent van die prijs terug naar de oorspronkelijke eigenaar. Gerief dat niet verkocht is, kan na het seizoen terug opgehaald worden. En anders schenken we het aan een goed doel.' Op een grote drie jaar tijd hebben al meer dan drieduizend ouders kledij en speelgoed via Zusse verkocht. De winkel hangt dan ook steeds overvol met diverse spullen, van ieniemienie body'tjes over grote slaapzakken, schoenen, sjaals tot momenteel zelfs skipak-

'Samenwerken als zussen is best pittig'

ken. Omdat innames doorlopend gebeuren, verandert het assortiment eigenlijk dagelijks. De zussen benadrukken graag dat alle spullen tweedehands zijn, behalve enkele heel specifieke handgemaakte stukken, zoals haarlinten en hoepels.

Start aan de keukentafel

Het idee voor Zusse ontstond, toen Annelies en Hannelore tijdens hun studietijd in een tweedehandskinderwinkel in hun geboortedorp Haacht werkten. 'De uitbaatster had al eens aan Annelies gevraagd of ze er niet permanent wilde werken, maar toen waren we beiden al verknocht aan Gent. Op een dag waren we er samen aan het werk en hadden we een kei-leuk liedje opgezet. Plots keken we elkaar aan en voelden we dat we ooit zelf zo'n winkel wilden starten.'

Wat later kwamen de zussen op een punt in hun leven, waarbij ze allebei nood hadden

aan *iets anders*. Op die manier werd hun plan van vroeger concreet. 'We zijn simpelweg aan de keukentafel begonnen, zonder uitgewerkt business plan, maar wel met véél goesting. Eigenlijk wilden we vooral zien of ons idee van een tweedehandskinderwinkel echt kon lukken. We beschouwden Zusse aanvankelijk als nevenproject en hadden onze jobs nog niet opgezegd. Daardoor was de start heel basic en rustig, wat goed bleek voor ons beiden.'

Nu en later

'In het begin kwam ons cliënteel, zowel voor aankoop als verkoop, vooral uit Gent. We hebben immers nooit veel reclame gemaakt, omdat we graag een *ontdekking* willen zijn, al houdt Hannelore onze account op Instagram wel erg levendig. Intussen komen ouders en kinderen van overal en is Zusse voor sommigen een soort van vaste waarde bij een bezoek aan Gent. En we worden steeds bekender! Zo vertelde ons nichtje uit Sint-Niklaas dat de juf op

school Zusse als voorbeeld noemde tijdens een les over duurzaamheid.'

Annelies en Hannelore erkennen volmondig dat samenwerken als zussen best pittig is, al zien ze ook de voordelen van elkaar door en door te kennen en heel open te kunnen zijn tegen elkaar. 'We zijn sowieso verschillend, eigenlijk elkaars tegenpolen, en net dat maakt dat de samenwerking functioneert. En we kunnen ook gewoon goed ruziemaken.' De zussen zijn blij dat hun concept ondanks de impulsieve beslissing tot een mooie winkel uitgegroeid is. Voorlopig voelen ze zich uitstekend in de knusse Bennesteeg, dus hopen ze er nog een poosje te blijven en heel veel kinderspullen een tweede leven te geven.

Benieuwd?
www.zusse.be
[@zusse.gent](https://www.instagram.com/zusse.gent)

Zijn we voorbereid op de volgende storm?

Een gesprek over stromingen en risico

Wat was de grootste angst van de Galliërs? Dat de hemel naar beneden zou vallen. Dit gebeurde in België op 13 juli 2021. Apocalyptische regenval zorgde ervoor dat rivieren zoals de Maas buiten hun oevers traden. Gevolg: 41 doden en 2 miljard euro aan schade. Het belang van een correcte risicobeoordeling kan bijgevolg niet overschat worden. GMF praatte daarom met Hanne Glas, experte overstromingen aan de UGent.

txt_Michaël Verest pix_Hanne Glas, Hans Braxmeier

Uw doctoraat ging over dataverzameling betreffende overstromingen in kleine eilandstaten. Vanwaar deze keuze?

Eigenlijk gaat het over risicobeoordeling bij overstromingen. Ik wou een methode ontwikkelen om de potentiële schade

in kaart te brengen, zowel de menselijke als materiële. Binnen de Westerse wereld zijn er al veel data beschikbaar. Het idee was om te kijken of dit ook zou lukken met minder middelen, wanneer er minder data beschikbaar zijn, én wanneer het moeilijker is om de data te verzamelen. De nood is ook daar even hoog om mensen en hun bezittingen te beschermen.

In welke fase zit het onderzoek nu?

We zitten nu in de afwerkingsfase. We hebben ondertussen een testversie van de tool ontwikkeld en proberen deze zo snel mogelijk bij de mensen te krijgen die het nodig hebben.

Vlaanderen heeft veel meer data tot zijn beschikking, maar zou jouw tool ook hier toepassingsmogelijkheden kunnen hebben?

LATIS (risicotool gebruikt door de Vlaamse overheid, nvds) is

gedetailleerder. Wij werken met eenvoudiger formules, maar op zich kunnen we het hetzelfde resultaat bekomen.

Anderzijds werkt LATIS enkel op stroombekkenniveau. Het berekent de schade per rivier. Onze tool echter geeft de mogelijkheid om op grotere of kleinere schaal te werken. Dit vergroot de mogelijkheden voor stedelijke overheden of ngo's.

Nu analyseert men bijvoorbeeld de volledige Schelderegio. Maar een stadsbestuurder of projectontwikkelaar heeft slechts een stukje van deze regio nodig om het risico in te schatten. Hiervoor kan onze tool gebruikt worden. Ik zou dus eerder zeggen dat onze tool een aanvulling kan zijn op LATIS.

Wat zouden steden kunnen doen om meer 'overstromingsproof' te worden?

De eerste stap is beter informeren. Zowel van het federaal niveau naar de steden als van

de steden naar hun inwoners. Want nu zijn de mensen zich nog niet bewust van de risico's die ze lopen en hoe ze zich kunnen beschermen.

In Vlaanderen zullen de implicaties bijvoorbeeld anders zijn dan in Wallonië. Aangezien we een vlak en dichtbebouwd land zijn, zullen hier geen stroomversnellingen plaatsvinden, maar zal het water eerder blijven staan. Daar moeten we iets op vinden.

Op stedelijk niveau moeten we ons bewust zijn van welke gebieden risico lopen en niet meer zomaar een bouwvergunning uitreiken. En indien we dat wel doen, moeten de gepaste maatregelen genomen worden: een kleine verhoging van het gebouw, het gebied beter draineren, voldoende onbebouwde oppervlakte laten...

Om op stedelijk niveau te blijven: er worden in Kopenhagen wolkbreuk-

tunnels gebouwd door een Belgisch bedrijf. Goed voorbeeld van adaptatie?

In specifieke situaties wel. Kopenhagen is een dichtbebouwde stad met veel open water. Daar kan het een meerwaarde zijn.

In andere regio's zal het minder effect hebben. In Vlaanderen bijvoorbeeld hebben we nog veel landelijk gebied, waar we de mogelijkheid hebben het water op te slaan. De vraag is: hoe pakken we de volledige waterhuishouding aan? Waar kunnen we het water afleiden, vertragen enzovoort. Als laatste optie kunnen we dan kijken naar zulke tunnels. Maar de vraag die we ons moeten stellen: is de investering wel de moeite waard tegenover het risico?

Het Europees waarschuwingssysteem heeft 4 dagen op voorhand de Belgische autoriteiten verwittigd, maar er is weinig mee gebeurd.

'Op stedelijk niveau moeten we ons bewust zijn van welke gebieden risico lopen en niet meer zomaar een bouwvergunning uitreiken.'

Hoe komt dat?

De waarschuwingssystemen zijn meer dan voldoende, want overstromingen kan men zeer goed voorspellen. Maar we zitten in een complex en gefragmenteerd systeem. Het KMI mag bijvoorbeeld enkel uitspraken doen over regen wanneer het de grond niet raakt. Ze waren op de hoogte van de gevolgen van de neerslag, maar mochten er niet over communiceren.

Hanne Glas

_geografe en postdoctoraal onderzoeker aan Universiteit Gent

_doctoreerde op een methode om overstromingsrisico's te berekenen voor afgelegen en data-arme gebieden

_gaf afgelopen zomer vaak toelichting in de media over het noodweer dat Oost-België trof

tintelijn

DE NATUURVERFWINKEL

Je interieur of gevel opfrissen? Bij Tintelij zetten we in op gezonde verf en duurzame producten. Je vindt alles wat je nodig hebt in onze winkel in Gent of online via de webshop!

Bestel je producten online via
www.tintelij.com
Wij leveren bij je thuis!

DE DUURZAME AANNEMER

Je gevel of interieur opfrissen?
Schilder-, kalei-, timmer- of pleisterwerken:
Tintelij voert ook werken uit bij je thuis.

info@tintelij.be • 09 219 09 60
Adolf Baeyensstraat 216, 9040 Gent

www.tintelij.com

'We moeten de natuur de plaats geven om te kunnen overstromen.'

Dat gaat dan weer naar een andere cel. Op die manier gaat er tijd en informatie verloren.

Volgens mij moeten we met een meer geïntegreerde en multidisciplinaire cel werken die sneller beslissingen sneller nemen. Daardoor krijgen overheden hun informatie uit één bron. Door de huidige versnippering ga je het risico onderschatten. Een gecoördineerd orgaan dat zegt: 'eigenlijk is het nu tijd voor paniek', zal veel meer impact hebben.

Risico is de combinatie van gevaar (hazard) en kwetsbaarheid. Kan je dit verduidelijken?

Hazard gaat effectief over de overstroming zelf. Zowel op korte als lange termijn. Hiervoor hebben we voldoende historische data voorhanden. Maar het is niet omdat we weten waar en hoe het zal overstromen, dat we weten wat de schade zal zijn. In bepaalde gebieden zal er veel schade zijn, in andere niet. En dat is wat we bedoelen met kwetsbaarheid. In stedelijke gebieden waar veel mensen wonen, is er een andere kwetsbaarheid dan in landelijke gebieden. Ook kerncentrales zijn enorm kwetsbaar.

We mogen ons niet blindstaren op de overstroming zelf. We hoeven ze niet allemaal tegen te houden. Want als een overstroming in een niet-kwetsbaar gebied plaatsvindt, is het niet erg. We moeten de natuur de plaats geven om te kunnen overstromen.

Maar wat met de landbouw? Een overstroomde akker kan de boer zijn inkomsten kosten.

We analyseren niet enkel de kwetsbaarheid van gebouwen, maar ook van de landbouw. Welke gewassen worden waar gekweekt? Zijn ze waterbestendig? Is er kans op zout of zoet water? Welk seizoen is het? Want een kiem reageert anders dan een volwassen plant.

Maar in weilanden, dus stukken groen langs de rivier, kan het water gestockeerd worden en in de grond dringen.

Maar beschadig je de natuur dan niet nog meer?

Uiteraard kan ook de natuur schade lijden. Het is een kwetsbaarheid die moeilijk te berekenen is en waar we nog zoeken naar de beste manier om die in kaart te brengen.

Maar we zullen plaatsen moeten voorzien waar water wel kan overstromen. Dit kan gewoon een open vlakte zijn. Die open vlaktes ter beschikking stellen is een beleidskeuze op basis van wetenschappelijke informatie, maar we moeten echt wel opnieuw ruimte geven aan de rivier.

We kunnen niet alles vol bouwen langs de rivier. We hebben alle natuurlijke overstromingsvlaktes van de rivier afgesnoept, en daar dragen we nu de gevolgen van.

Hoe accuraat zijn de historische data nog nu het weer grilliger wordt door klimaatverandering?

Wanneer we spreken over toekomstige overstromingen, zullen veel klimaatmodellen de grotere regenval door klimaatverandering in rekening brengen.

Het is niet makkelijk correct te communiceren. Ik spreek niet graag over 'overstromingen die slechts een keer in de honderd jaar voorvallen.' Want dan lijkt het alsof we ervan af zijn. Het betekent dat we 1% kans hebben dat deze overstromingen gebeuren. Maar volgende jaar is er opnieuw 1% kans. 'Een keer in de honderd jaar' zegt dus niets over wat er volgend jaar kan gebeuren.

De hazard vergroot, maar als we op een correcte manier de kwetsbaarheid in kaart brengen en we kunnen het risico verkleinen, wil dat niet zeggen dat ook de schade zal oplopen.

Het is belangrijk om de gevolgen van klimaatverandering te beperken, maar het is een realiteit waarmee we moeten omgaan. Wanneer we de extra regen, de extremere weersomstandigheden correct kunnen inschatten, kunnen ons echt wel beter beschermen.

OP ZOEK NAAR EEN EINDEJAARSCADEAU?

Of gewoon jezelf eens goed trakteren? Kom shoppen in ons Natuur.Café aan de Bourgoyen. In de aanbieding:

- Voederhuisjes, nestkasten en voer voor vogels
- Boeken
- Natuurpuntkalender en agenda
- Cadeaupakketjes
- En meer!

Extra tip: doe iemand een lidmaatschap van Natuurpunt cadeau. Meer op www.natuurpunt.be/cadeaulidmaatschap

Biedt Graphius u als all-round drukwerkpartner een performante infrastructuur? Zeker. Werken we met state-of-the-art technologie? Absoluut! Maar wat ons écht uniek maakt, is de volledig geïntegreerde productiefLOW van ordervoorbereiding tot aflevering. Elk van onze 370 vakmensen haalt het maximum uit zijn of haar expertise doordat uw drukwerk in één vloeiende beweging door ons proces wordt begeleid, met een naadloze samenwerking en communicatie. Graphius, uw drukpartner voor magazines, catalogi, brochures en boeken.

Graphius - Traktaatweg 8, B-9041 Gent, T +32 9 218 08 41
Graphius Brussels - Hemelstraat 2, B-1651 Beersel
PP0 Graphic - 10 Rue de la Croix Martre, F-91120 Palaiseau

GRAPHIUS

www.graphius.com

Adriaana — 'Als iemand een sigarettenpeuk op de grond gooit, dan zegt mijn dochter: 'Dat is vies!''

Adriaana_38
 roots_Zuid-Afrika

Adriaana en haar dochter Beah verhuisden eind 2020 van Zuid-Afrika naar België. Door de gelijkenissen tussen het Afrikaans en het Nederlands vinden ze hier gemakkelijker hun draai. Maar uiteraard zijn er ook heel wat verschillen tussen beide landen.

'In Zuid-Afrika wandelen of fietsen wij nooit, want het is niet veilig en de afstanden zijn er veel groter. Daarom nemen we er altijd de auto. Hier in België is alles zo dichtbij dat we zelfs geen auto meer nodig hebben. België is nog geen 300 kilometer breed, maar in Zuid-Afrika was het al 400 kilometer van mijn stad Bloemfontein tot Johannesburg. En dat is maar een klein stukje van Zuid-Afrika.

Door zo veel te voet te doen in België gaat alles trager en zijn we meer bewust bezig met onze omgeving. Dat kan soms ook nadelig zijn, want daardoor zien we ook sneller het afval op de grond liggen. Beah heeft een erg luide stem, en wij zeggen ook altijd wat we denken. Dus als iemand een sigarettenpeuk op de grond gooit, dan zegt ze: 'Dat is vies!'

Gelukkig is het hier een pak properder dan in Zuid-Afrika en zijn er zo veel mensen die helpen om de buurt proper te houden. Ik woon hier heel graag, en ik kijk ernaar uit om mijn eigen rol te vinden binnen onze stad en ook een verschil te maken. Sinds kort gaan Beah en ik iedere week zwerfvuil rapen. De sigarettenpeuken vind ik echt erg hier. Ik vind dat raar, want er zijn zoveel regels in België. Is er dan geen regel dat je geen sigarettenpeuken op de grond mag gooien? Worden daar dan geen boetes voor uitgedeeld? Misschien moet ik maar vrijwilliger worden om die boetes uit te delen.' (lacht)

txt_Zjef De Loose pix_Manas Bharadwaj

Jouw blauwe Zak

Eten, sorteren en recycl... of niet?

Een yoghurtpotje. Een chipszakje. En een colaflesje. Drie dagdagelijkse huishoudelijke verpakkingen die een hele weg afleggen van producent tot sorteercentrum, en verder. Maar wat gebeurt er precies met jouw verpakkingen? We zochten het uit: de reis van jouw keuken tot... wel, dat hangt ervan af. Volg je even mee?

txt_ Eva Dessers pix_Andy Bruyninckx

Een pmd-dag uit het leven van...

't Is ochtend en potvolkoffie, je hebt je overslapen. Je kiest bijgevolg voor de snelle ontbijt-optie: een frambozenyoghurtje, ook lekker. Meenemen en wegwezen. Na een van-hot-naar-her-werkdag, beloon je jezelf met wat lekkers. Een zakje paprikachips combineer je met het laatste colaflesje in je koelkast. Ondertussen maak je je werktas leeg, waar je yoghurtpotje nog in verschuilt. Die gooi je samen met de chips en cola - wat heeft dat gesmaakt - in de blauwe zak op je koer. Ook wel gekend als de 'pmd-zak', een initiatief van Fost Plus.

Stap één: ophaling

't Is donderdagavond, tijd om de pmd-zak buiten te zetten. En dat is het laatste wat jij als consument moet doen. De intercommunales zijn verantwoordelijk voor de ophaling van plastic verpakkingen, en

dus jouw blauwe zak. De ochtend erna brengt de plaatselijke ophaler de massa zakken naar het sorteercentrum (bv. van Indaver). Het begin van een lange recyclageweg...

Stap twee: leren sorteren

Sorteercentra werken zo goed als volledig automatisch. De inhoud van jouw blauwe zak wordt op de lopende band gegooid. Je chipszakje gaat door de wind een kant op, magneten halen de blikjes eruit, infrarood zal je colaflesje en yoghurtpotje samen met andere petflessen en schaaltes onderscheiden. Een goed en vlot systeem, zo lijkt het. Helaas komen er heel wat complicaties bij kijken, waarbij ook de beste sorteertechnieken hun limieten bereiken.

We durven namelijk al eens prutsen met onze verpakkingen. We proppen onze koekjesverpakking in een metalen blikje. Of persen onze fles tot

een propje zodat de machine het niet kan identificeren als petfles. Maar het is vooral de producent die het proces vermoeilijkt. Vanuit marketingperspectief zijn verpakkingen samengesteld uit verschillende materiaallagen, felle kleuren en glimmende versieringen. Die enorme diversiteit aan verpakkingen - die we overigens op een hemelhoge hoop gooien - maakt het onnodig complex om alles te onderscheiden van elkaar. Zo blijft er heel wat ongedetecteerd materiaal achter.

'Vaak wordt een *recycled* product verwerkt tot een 'laagwaardiger' product, dan spreken we over 'downcycling'...'

Stap drie: *recycled* product versus verbrandingsoven

We vallen liever met de deur in huis: de plastic-herwerking tot een nieuw product tot een nieuw product loopt stroef. Kijk bijvoorbeeld naar jouw chipszakje, yoghurtpotje en colaflesje. Je chipszakje - sorry maar helaas - hoort nergens thuis. Het plastic omhulsel wordt langs de binnenkant vergezeld door aluminium, en is bijgevolg niet recycleerbaar. Yoghurtpotjes bestaan uit verschillende soorten plastic (o.a. polystyreen) en zijn bijgevolg niet goed recycleerbaar. Die twee gaan rechtstreeks naar de verbrandingsoven. Maar laten we met een positieve noot eindigen, want je colaflesje kan er perfect mee door (als de dop en verpakking zelf niet te complex zijn natuurlijk).

Hoeveel er daadwerkelijk herwerkt wordt samen met je colaflesje bepaalt Fost Plus.

Naast de ophaling van de blauwe zak, zorgen zij ook voor de recyclage en controle daarop. Op hun site verkondigt Fost Plus dat ze 51% van alle plasticverpakkingen recycleren. Maar de cijfers waarmee Fost Plus naar buiten komt, staan al lang ter discussie. Bij die helft worden ook de chipskruimels en het overige klutsje cola bijgeteld, waardoor je een overschatting krijgt. 35% recyclage lijkt er meer op, volgens velen.

Dat is dan uitgeklaard

Bij deze de vraag die we echt willen beantwoorden: hoeveel van die één derde wordt herwerkt tot een nieuw product? Na het sorteren en niet-recycleerbare aan de kant te schuiven, blijft er slechts een heuvel aan afval over. Jammer genoeg schuilt ook hier een addertje onder het gras. Vaak wordt een *recycled* product verwerkt tot een 'laagwaardiger' product. Dan spreken we niet over recycling, maar 'downcycling'. Een fles wordt dus niet opnieuw een fles (wat in theorie tien keer na elkaar moet lukken), maar een bierpomp, fleecetrui of fruitbakje en dat is minder circulair.

Van de gerecycleerde korrels plastic wordt er slechts 5% herwerkt tot hetzelfde product. En dat is omdat de plastics niet voldoen aan de noden van fabrikanten, die vooral een oog op marketing hebben,

BLOMM

WAAISTRAAT 4
(BUURT VRIJDAGMARKT)
BLOMM.BE

biologisch
100% lokaal
met liefde gedroogd

BLOMM.BE/DROOGBLOMMMEKES

Jouw advertentie hier?

Dat kan! Mail gauw naar
frontaal@gentsmilieufront.be

'Of we richten onze pijlen op het begin van de keten en vragen de producent om minder complexe verpakkingen te maken'

niet duurzaamheid. Het flesje moet bijvoorbeeld een welbepaalde kleur hebben, en dat kleurtje hebben gerecycleerde petflessen niet. Hierdoor wordt het grote merendeel van nieuwe petflessen nog steeds gewonnen uit schaliegas of petroleum.

Stap x: hergebruik, meer recyclagecentra, minder complexiteit en statiegeld tussendoor

Een side note: 40% van het zwerfvuil bestaat uit petflessen en blik, en belandt dus niet in de pmd-zak. Hierop zou statiegeld een oplossing kunnen bieden. Uit onderzoek blijkt dat statiegeldsystemen werken om meer verpakkingen in te zamelen en zwerfvuil tegen te gaan. Het opgehaalde pet is doorgaans properder, beter traceerbaar en biedt meer garanties qua voedselveiligheid, wat belangrijke voordelen zijn in het recyclageproces en de circulaire economie waar we vandaag de dag heen moeten.

Dat gezegd zijnde: met de blauwe zak in het achterhoofd, is hergebruik een mogelijke oplossing om die enorme hoop verpakkingen te doen slinken. Hergebruik zorgt ervoor dat grondstoffen langer in omloop blijven en stelt het ontginnen van nieuwe grondstoffen uit. Ook is het in de meeste

gevallen energie-efficiënter dan recyclage: grondstoffen hoeven niet ontmanteld te worden voor ze opnieuw in een product worden verwerkt.

Dat kan in de vorm van glazen alternatieven, maar ook hervulbare petflessen kunnen. Petflessen wegen makkelijk 400 gram lichter en hoeven op minder hoge temperaturen gewassen te worden dan glazen flessen, wat energievriendelijker is. Een duurzaam alternatief waar toch eens over na te denken valt, niet?

Ook meer recyclagecentra kunnen een oplossing bieden. Denk aan je yoghurtpotje en chipszak, deze zijn vandaag de dag niet recycleerbaar. Maar wat als we een recyclagecentrum openen dat wel wat met je yoghurtje kan? Fost Plus geeft dat centrum dan een monopolie op de recyclage van yoghurtpotjes voor de komende jaren. Of we richten onze pijlen op het begin van de keten en vragen de producent om minder complexe verpakkingen te maken. Minder (of andere) marketing, meer duurzaamheid dus.

Definitie 'recycled'

Het begrip *recycled* is erg rekbaar. Velen leggen de term al een halt toe bij het simpelweg verwerken van afval. Wanneer je die definitie toepast, kan je in principe dus *recyclen* en dumpen. 'Recycled' betekent na het verwerken van je materiaal, die ook opnieuw verwerken in een nieuw product.

5.000 5.000 bedrijven betalen Fost Plus een Groene Puntbijdrage om hun verpakkingen te recycleren.

30% Wie in België pet- of shampooflessen op de markt brengt, is wettelijk verplicht om daar minstens 30% van te recycleren.

95% De zeven landen met de hoogste terugname van (propere) petflessen zijn landen met een statiegeldsysteem, met ophaalcijfers tot bijna 95%.

9% Slechts 9% van onze plastics wordt in België gerecycleerd door een gebrek aan recyclagecentra, de overige 91% in het buitenland.

5% 5% van gerecycleerde materialen wordt daadwerkelijk herwerkt tot hetzelfde product.

HOTA

**SAMEN BIO- ECOLOGISCH
(VER)BOUWEN MET HOUT**

WWW.HOTA.BE

Lab15

Houtskeletbouw
passiefhuizen en
energiezuinige
renovaties

Lab15 cvba Logboekstraat 10 - 9000 Gent
www.lab15.be - info@lab15.be - 09 233 51 68

bokaal

VEGGIE | HOMEMADE | FOOD | TEA

**Lokaal in nen Bokaal
shop | take away | versbar
catering | events | lokale B2B**

Brabantdam 100 | 9000 Gent
0477 19 95 44 | info@lokaal.gent
woensdag tot zaterdag | 11u00 - 19u00

DE OPLOSSING IS VEGAN EN BIO!

K	A	K	I	Q	U	I	N	O	A
L	N	T	A	A	M	O	T	K	G
E	E	O	T	S	U	R	I	E	F
K	O	L	L	K	E	R	M	O	W
C	P	U	E	S	P	B	O	T	E
A	M	F	P	A	E	L	R	E	H
C	O	O	P	R	T	L	G	I	S
A	P	L	A	I	E	O	D	B	A
O	C	I	W	K	O	O	L	E	C
K	L	E	M	S	O	K	O	K	R

appel biet cacao cashew gember kaki knolselder
kokosmelk kool look olijfolie paprika pompoen
quinoa rijst tomaat witloof

www.LekkerGEC.be

Lunch en dinner buffet

**K.M.Hendrikaplein 6
9000 Gent
09/242 87 50**

OP FIETSVAKANTIE?
ZORGELOOS NAAR JOUW WERK?
OF ER GEWOON OP UIT MET DE KINDEREN?

**CASA de
CICLISTAS**

HELPT JE GRAAG OP WEG

WWW.CASADECICLISTAS.BE

**100% BIOLOGISCH
CORRECTE PRIJS
ZALIGE KLANTEN**

met levering aan huis!
NU ONLINE
www.debiomarkt.be

Kleinere -
tine kan
bromfietsen
op de
aankomst

Het groen achter de oren

Weg met de brommer

Lisa Marechal

Het is tijd om de brommer af te schaffen. Te verbieden bedoel ik dan. Weg met de brommer! Ik beperk mij hier voor het gemak tot bromfietsen klasse A, aangedreven door fossiele brandstoffen. Over klasse B moet ik nog eens nadenken en over elektrisch aangedreven brommers heb ik nog geen mening. Mijns inziens past het brommerverbod perfect in het rijtje maatregelen dat het klimaatakkoord vormt. Helaas heeft de Vlaamse Regering dit idee over het hoofd gezien. Zeer jammer! Maar misschien wordt mijn idee wel opgepikt als er over vijf jaar weer moet gestemd worden over een nieuw akkoord. Elke druppel op onze hete aardkorst telt. Vlamingen, gooi uw brommers op de schroothoop!

Brommers zijn in alle opzichten vervelend. Ze produceren meer uitlaatgassen dan auto's. Meer. Dan. Auto's! Een bromfiets stoot per kilometer meer schadelijke stoffen uit dan een gemiddelde personenwagen. En daar kan maar één persoon tegelijk mee vervoerd worden! Je kan er ook weinig of geen goederen of kinderen mee vervoeren. Cargobrommers, of laten we zeggen bakbrommers, zijn een marginaal verschijnsel, toch op dit stukje van de aardbol, en misschien moet dat zo maar blijven.

Want wat een lawaai produceren die dingen! Dat is toch niet normaal? Als er eentje voorbij snort, moet je je gesprek onderbreken en je peuter troosten. Ik ben eigenlijk verbaasd dat ik het hier nog over moet hebben en ik voorspel dat we binnenkort aan brommers zullen terugdenken als aan roken op café: hoe was dat in vredesnaam mogelijk? Hoe kon dit? Het meest irritante is dat een brommer ongeveer net dezelfde snelheid heeft als een fietser die flink doortrapt. Als kloeke fietser hang je dus regelmatig een hele tijd net voor, of net achter zo'n meurende raasbol. Het eerste is een aanslag op je gehoor en het tweede een aanslag op je gehoor én je longen. En dat

terwijl je misschien net heel intensief moet ademen om je snelheid te kunnen aanhouden. Dubbel gesjareld dus. Wat als al die brommerrijders nu eens zouden overschakelen op fietsen met elektrisch aangedreven trapondersteuning? Alle problemen waarover hierboven sprake, zouden in één klap opgelost zijn, en meer zelfs! Brandstof voor dit soort fietsen vind je werkelijk overal en ze is goedkoper dan benzine. Een helm dragen is niet verplicht, en er vloeit geen geld naar de verzekeringsmaatschappij. Dat de benen van de berijder moeten bewegen, wil hij of zij vooruitgaan, is eigenlijk ook een voordeel, al zullen de berijders zelf het daarmee niet allemaal eens zijn.

Natuurlijk valt er ook veel te zeggen over elektrische fietsen, de brommers van morgen. De elektriciteit die ze verbruiken moet helaas ook ergens worden opgewekt, en al gebeurt dat netjes buiten de stadsmuren, echt groen is het vaak niet, en ik stoor mij ook in toenemende mate aan het ongeduld van veel mensen die met zo'n elektrische fietsen rijden. Misschien schrijf ik ooit wel een column getiteld 'Weg met de elektrische fiets(er)!' Tot ik een grotere wens heb om veracht te worden, stel ik dat maar even uit.

Voortaan

Voortaan kiezen voor een duurzame levensstijl vraagt om nieuwe gewoontes. We helpen je graag op weg met enkele huis-, tuin- en keukentips. Klein begonnen ...

Geef een bon met een doe-cadeautje!

Minder kraanwater verliezen doe je zo

Als je douchewater niet meteen warm wordt, zet je er een emmer onder om alvast die eerste liters niet zomaar te laten weglipen. De oogst gebruik je om de wc door te spoelen, die bevindt zich meestal sowieso in de buurt. Of je geeft het water aan je planten. Ook spoelwater van groenten en fruit kan je voor de planten gebruiken, zo krijgen die meteen regelmatig iets te drinken. Kook- of stoomvocht is dan weer minder aan te raden om je planten van drank te voorzien, daar zit al gauw een reukje aan dat zich door je hele huis verspreidt... *I learned the hard way met broccoli!* Een regenton is, als je ook maar een beetje buitenruimte hebt, enorm de moeite.

Guiltfree feestdagen niet-fysieke cadeautjes

Je kan een virtuele geit* schenken voor kerst, maar daar zijn alleen de meest doorgewinterde wereldverbeteraars oprecht blij mee. Een niet-fysiek cadeau waar je toch een beetje plezier mee geeft, verzin je op maat van de ontvanger: een dagje puin ruimen/isoleren/lemen/...aan een verbouwend koppel, kinderhotel spelen voor je vriendin die toe is aan wat quality time met haar lief of een buurvrouw die nog nooit een naaimachine van dichtbij zag in gang steken met het maken van nieuwe gordijnen. Als je écht geen inspiratie hebt, zijn er nog altijd de klassieke cadeaubonnen waar je een eigen twist aan geeft door jezelf uit te nodigen en samen een avondje groenten te fermenteren of al fietsend de Voerstreek te verkennen.

*Oxfamcampagne

txt_Sabine Huyghe pix_Marie Bockaert

creatief met water

Water voor de moestuin — in potten op je terras, om dat terras schoon te maken, voor het plonsbadje in de tuin, om de tuinmeubels op te frissen na hun winterslaap of om je fiets eens goed in het sop te zetten. Ook een niet al te vuile vloer kan je gerust een keer met koud regenwater i.p.v. warm kraanwater dweilen. Als je douchewater op is (en alleen dan!) kan je regenwater aan je kamerplanten geven, zo krijgen ze zelfs meer nutriënten binnen. Denk ik.

txt_Sabine Huyghe

Gevulde feestpompoe Met walnoten en quinoa-gehakt

kooktijd

skills

Voor dit hartverwarmende culinair festijn schuiven zelfs de meest fervente vleeseters de traditionele kalkoen aan de kant.

txt_Chantal Dierickx van Food by Gront pix_Ekaterina Shishko

Ingrediënten

- 8 sjalotten, 4 teentjes knoflook, 2 grote wortels en 1 selderstengel (fijnggehakt)
- 2 cm gember (fijnggehakt)
- 2 el tomatenconcentraat
- 1 el sojasaus
- ¼ tl komijn
- 1 tl tijm
- ½ tl kurkuma
- ½ tl nootmuskaat
- ¼ tl kardemom
- ½ tl chilivlokken
- 2 grote handen walnoten (in stukjes)
- 2 grotere pompoenen
- 75 g quinoa
- Takjes verse tijm

Bereiding - 4 personen

- Verwarm je oven op 200°C.
- Plaats een kleine pot met gezouten water op het vuur. Spoel de quinoa en plaats hem in de pot. Breng aan de kook, verlaag het vuur en laat 7 minuten zacht pruttelen. Zet het vuur af en laat nog 7 minuten nagaren in de pot. Giet de quinoa af.
- Snijd het hoedje van de pompoen en haal de pitten eruit. Smeer de binnenkant van de pompoen in met olijfolie en zout en grill gedurende 15-20 min in de oven tot je de schil gemakkelijk kan doorprikken. Grote pompoenen snijd je best doormidden om te grillen.
- Zet een grote pan met 2 el olijfolie op het vuur en fruit de fijngehakte sjalot gedurende 5 minuten. Voeg look, wortelen, selder, gember en specerijen toe en bak 5 min aan.
- Voeg het tomatenconcentraat toe en bak 2 minuten mee, zodat het bitterheid verliest.
- Voeg de sojasaus en walnoten toe. Laat een 5-tal minuten op medium vuur pruttelen tot het gehakt redelijk 'droog' is.
- Roer het gehakt onder de quinoa en kruid indien nodig verder af met sojasaus en chilivlokjes.
- Vul de pompoenen met het gehaktmengsel en plaats gedurende 5 minuten onder de grillstand in je oven. Werk af met verse tijm.

Ontdek meer recepten op evavzw.be

De energie van morgen in jouw huis

Oplossingen van over de grens

Meer dan 75% van de broeikasgasemissies in de EU is afkomstig van de productie en het gebruik van energie. We moeten ons energiesysteem koolstofvrij maken, willen we onze klimaatdoelstellingen voor 2030 en de langetermijnstrategie van de EU om tegen 2050 koolstofneutraal te zijn, kunnen realiseren. Energiezuinige gebouwen en hernieuwbare energiebronnen staan hierin voorop. Maar hoe ver staan wij hiermee?

txt_Stijn Gaudissaboïs, Wim Crepain

Slot van de reeks Gent Zonder Gas

HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN

Hernieuwbare energiebronnen zijn energiebronnen die zichzelf op natuurlijke wijze opnieuw aanvullen (of vernieuwen), zoals zonne-, wind- en getijdenenergie. Gekende voorbeelden hiervan zijn:

_Biomassa en afval: organisch, niet-fossiel materiaal van biologische oorsprong, dat kan worden gebruikt om warmte of elektriciteit op te wekken; omvat hout en houtafval, biogas, gemeentelijk vast afval en biobrandstoffen; met inbegrip van het hernieuwbare deel van industrieel afval.

_Waterkracht: de elektriciteit opgewekt in waterkrachtcentrales vanuit de potentiële en kinetische energie van water (de elektriciteit opgewekt in pompcentrales is niet inbegrepen).

_Geothermische energie: de energie beschikbaar als warmte vanuit de aardkorst, meestal onder de vorm van warm water of stoom.

_Windenergie: de kinetische energie van de wind die in windturbines in elektriciteit wordt omgezet.

_Zonne-energie: zonnestraling benut voor zonne-warmte (warm water) en elektriciteitsproductie.

_Omgevingswarmte (warmtepompen): warmtepompen die worden aangedreven door elektriciteit of andere aanvullende energie om (opgeslagen) energie uit de lucht, de grond of het water te onttrekken en om te zetten in energie die elders kan worden gebruikt (bijvoorbeeld om ruimtes te verwarmen met vloerverwarming en/of water in woongebouwen).

Nederland - België

Eurostat becijferde in 2018 het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen ten opzichte van de totale energieverbruik voor alle Europese landen. Nederland was in 2018 van alle EU-landen het verst verwijderd van het verwezenlijken van de doelstellingen voor hernieuwbare energie voor 2020 met 7,4 procent.

In België waren de hernieuwbare energiebronnen goed voor 9,4 procent van het energieverbruik, waarmee wij ook bij de slechtste leerlingen van de klas horen.

GMF naar Vakbeurs Energie

Ondertussen zijn we 3 jaar verder en lopen zowel wij, Belgen, als onze noorderburen nog steeds achter op de doelstellingen. Nederland maakte wel een inhaalbeweging met een aandeel van 11,1% hernieuwbare energie, hetgeen overeenkomt met het Belgische percentage. Een *ex aequo* dus... Maar hoever staat men vandaag in Nederland, en wat kunnen wij Belgen van hen leren om niet achterop te raken?

GMF stuurde Wim, technisch en renovatie adviseur

bij de MilieuAdviesWinkel, naar de 'Vakbeurs Energie' in 's Hertogenbosch (NL) om er de nieuwste technische ontwikkelingen en innovatieve concepten in de energietransitie te onderzoeken. Wim was onder de indruk en keerde terug met volgende aantekeningen.

» Prefabriceer je buitenschil en je maakt een groot verschil

Geen kaas gegeten van de bouwwereld? Hier volgt een woordje uitleg. Prefab betekent het gestandaardiseerd produceren van bouwdelen in een productiehal, en dit kant-en-klaar leveren en monteren op de werf. Bij grondige energetische renovaties voldoen de thermische eigenschappen van de buitenschil, daken, buitenschrijnwerk,... vaak niet. Onze noorderburen zetten volop in op geïndustrialiseerde bouwsystemen voor zowel nieuwbouw als renovatie. In de prefab-buitenschil zijn het ventilatie- en verwarmingssysteem (bv. lucht-water-warmtepomp) geïntegreerd voor een comfortabel en gezond binnenklimaat. Voordeel hier-

van is het snelle bouwtempo en de lagere kostprijs wanneer je deze techniek in serie kunt toepassen. Denk hierbij aan hoogbouw of een serie van dezelfde woningen. Lekker zuinig en tot gezellig warm, klinkt goed!

» Warmtepompen voor elk paar klompen!

In tegenstelling tot wat wij in België denken is het plaatsen van een warmtepomp niet enkel mogelijk in energetisch onberispelijke woningen. Dit door diverse technologieën:

1. Een nieuwe generatie warmtepompen kan hogere werkingstemperaturen genereren tot zelfs 70°C. Hierdoor wordt het ook mogelijk om dit verwarmingssysteem toe te passen in matig geïsoleerde woningen. Wel merken wij een efficiëntieverlies, dus goed isoleren en luchtdicht maken geniet nog steeds de voorkeur!
2. De doorontwikkeling van lage-temperatuur-radiatoren. Je hoeft niet altijd een volledige nieuwe vloeropbouw te plaatsen, inclusief vloerverwarmingssysteem, als je

Prefab bouwmuur

Warmtepompaneel aka PVT-paneel

Zoutwaterbatterij

Wild van wind

Investeer mee in lokale
hernieuwbare energie samen
met burgercoöperatie Energent.

**Wij zoeken extra
coöperanten!**

Met 1 aandeel van 100 euro draag je
rechtstreeks bij aan zonne-installaties,
windturbines en warmteprojecten.

Koop jouw aandeel via
energent.be/ikdoemee

**GROENDAKEN
DAKTUINEN &
GROENGEVELS**

CANOPY

+32 (0)9 247 48 49
info@canopy-greenroofs.be
www.canopy-greenroofs.be

→ een warmtepomp wenst te plaatsen. Vaak volstaat het om de oude radiatoren te vervangen door aangepaste exemplaren voor een lage-temperatuursregime.

3. *Buurman, wat doet u nou?*

In stedelijke gebieden wordt het plaatsen van een warmtepomp vaak niet overwogen uit schrik voor geluidsoverlast. De Nederlanders hebben dit snugger opgelost door de buiten-unit te splitsen, waarbij de ventilator binnen wordt geplaatst. Zit die lekker in je kelder en hop, je hoort er niks meer van!

» **PVT-panelen**

Photo-voltaïsche panelen (of zonnepanelen in de volksmond) kennen we allemaal. Dit zijn panelen die elektriciteit opwekken. Maar wist je dat in Nederland de zonnepanelen ook warmte kunnen opwekken. Indien je deze koppelt aan een PVT-warmtepomp is het mogelijk een woning op duurzame wijze van warmte, koeling, sanitair water en elektriciteit te voorzien. Deze PVT-warmtepomppanelen

vervangen de bodembron of de buiten-unit, ideaal dus in stedelijke omgeving.

» **Warmterecuperatie van
sanitair water**

Lekker zuinig zijn met je douchewater. Jan Pet en Truus Thuis hebben er nog nooit van gehoord, toch bestaat de techniek al jaren. In plaats van al het warme water direct het afvoerputje in te laten stromen vang je dit lekker op en stuw je het door een warmtewisselaar. Dit staaltje techniek haalt de energie uit het afvalwater en warmt zo het koude aanvoerwater alvast op. Slim toch?

» **Zoutwaterbatterij**

Ecologische batterijen op basis van zoutwater. 's Werelds veiligste en milieuvriendelijkste elektrische energieopslag voor uw huis. En dat op een boogschuit verwijderd! Als we onze Hollandse vrienden mogen geloven, dan biedt deze batterij ons tal van voordelen: niet-ontvlambaar, onderhoudsvrij, geen toxische materialen, gemaakt uit veel voorkomende materialen, lange levensduur,... Klinkt dolletjes!

**'In tegenstelling
tot wat wij in
België denken is
een warmtepomp
breed inzetbaar'**

Dit is het voorlopige slot in onze artikelenreeks *Gent Zonder Gas*, in 2022 gooien we het over een andere boeg op deze MAW-pagina's!

Meer info over duurzame verwarmingstechnieken en ander ecologische bouw- en renovatieadviezen vind je terug op milieuadvieswinkel.be.

Verslag van een peukenteller

Weg met viespeuken!

In oktober lanceerde Stad Gent een grootschalige anti-peukencampagne. Tientallen GMF-vrijwilligers hielpen mee en monitorden voor, tijdens en na de campagne het aantal peuken op 52 locaties doorheen de stad. GMF'er Sabine telde mee brengt verslag uit.

txt_Sabine Huyghe

Weg met sigarettenrook

'Noem één verandering die de kwaliteit van je leven zou verbeteren' zie je soms in een vragenrubriek passeren. Ik zou niet lang moeten nadenken: weg met sigarettenrook! Vanop de fiets, al joggend, me een weg uit een concertzaal banend, weinig zaken vind ik zo irritant als de giftige stank van tabak. Hoe ik sigarettenrook uit de wereld kan helpen, kan ik niet zo meteen bedenken. Waar ik wél aan kan meehelpen is de peukentelling van GMF, in samenwerking met Stad Gent. Peuken storen mij als individu rechtstreeks dan misschien een pak minder, in het grotere plaatje zijn ze veel erger dan die rook. Als ik de oproep voor tellers zie passeren, reageer ik dan ook meteen.

Vlabbij mijn huis

Ik bakken een vak af waarin ik enkele weken na elkaar de peuken zal tellen en opruimen, en even verder een referentievak. De exacte plek kan ik kiezen uit een lijst en ik heb geluk, er is een telplek vlakbij mijn huis! Die ligt aan een bushokje met een vuilnisbak. Dat lijkt me geen slechte plek; reizigers die er eentje opsteken terwijl ze op de bus staan wachten en de peuk vlug weggooiden wanneer de bus eraan komt, het is niet moeilijk om je voor te stellen.

Knalroze campagnebordje

Eerst wil ik het referentievak richting een plantenborder doen, maar ik bedenk me. Volgens mij belanden daar in verhouding meer peuken omdat sommige rokers oprecht geloven dat die dingen van papier zijn en in de aarde tussen de planten wel sneller zullen vergaan. Ze beseffen niet dat het eigenlijk om plastic gaat en dus nooit helemaal verteren, maar enkel tot microplastics afgebroken worden die voor altijd in onze leefomgeving terug te vinden zijn. De eerste twee tellingen leveren telkens het-

zelfde resultaat op: één peuk in het echte vak, geen peuk in het referentievak.

Een dag na de derde telling is er een plotse metamorfose te zien in het Gentse straatbeeld; de vuilnisbakken hebben een knalroze campagnebordje met 'Mag ik je peuken?' en er hangen affiches aan met telkens een kwalijk gevolg van het achterlaten van peuken op straat. Ik leer dat er, je wilt het niet weten, sigarettenpeuken terug te vinden zijn

'Ik leer dat er sigaretten-peuken terug te vinden zijn tot op de Noordpool'

tot op de Noordpool...

Bewustmaking naar rokers

Op een dag merk ik dat ik de vuilnisbak bij mijn vak ingepakt is in grijze plastic, met IVAGO er op geprint. Een peuk uitduwen en in de vuilnisbak achterlaten kan dus helemaal niet meer. Vreemd. Is het dan nog een eerlijke weergave van de effecten van de campagne, is het nog de moeite dat ik blijf verder tellen? GMF zoekt het uit, ik krijg de boodschap dat ik ondertussen alvast mag blijven tellen. De deadline voor dit artikel ligt jammer genoeg voor het einde van de telcampagne, de resultaten ken ik dus nog niet. Ik vind de campagne alvast heel waardevol omwille van de bewustmaking naar rokers toe. Het kan niet anders dan dat een pak van hen nu veel beter weet wat zo'n peuk is en wat de gevolgen zijn als ze wordt weggegooid.

Lees meer over de resultaten van het telproject op gentsmilieufront.be/peuken

Amor Mundi

Steven Vromman

Een Gentsch vertellingske

Elk seizoen leest een groep vrijwilligers een boek over duurzaamheid, milieu en klimaat. In de GMF-boekenclub worden deze thema's gefileerd en besproken. Ons verslag voor de Frontaal-lezer!

text_Joren Gistelincx pix_Andy Bruyninckx

Een Gentsch vertellingske

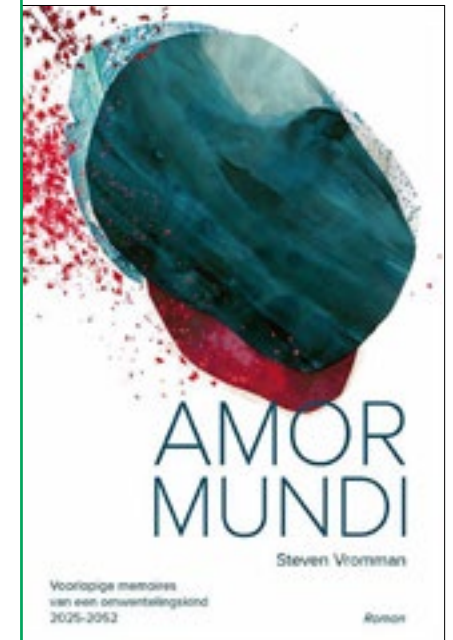
Amor Mundi is een fictie-verhaal over een handjevol Gentenaars die doorheen de jaren 2025-2052 omgaan met de gevolgen van de klimaatverandering. In die zin is het een oefening in verbeelding. Steven Vromman tracht deze niet in te vullen vanuit een positie van neutraliteit, maar kiest zonder schroom om ecomodernisten en "Antwerps-Vlaanderen" weg te zetten als vijandig voor onze overlevingskansen. Het gebrek aan "neutraliteit" maakt op zich het resultaat niet minder waarheidsgetrouw, aangezien de auteur zich baseert op een extensieve literatuur en zijn waardegeladen blik berekend is.

Tijdens onze boekbespreking kwam naar voren dat Amor Mundi als literair werk minder geslaagd is. Misschien is het echter zinvol om het boek in de eerste plaats te zien als een vorm van activisme,

wat toch op basis van andere maatstaven beoordeeld moet worden. Daarnaast werd het geschreven door een Gentenaar, voor Gentenaars en is het ludiek doorspekt met constante referenties naar Gentse figuren, plaatsen en organisaties.

Mee peper en zijt

Als we de assumpties van Vromman aannemen, is onze nabije toekomst allesbehalve rooskleurig. Onze discussie of dit boek optimistisch of pessimistisch is, werd uiteindelijk niet uitgeklaard. Enerzijds geeft Vromman ons een zelfregulerend en verbindend Gent die uiteindelijk binnen een wereldregering onder aanvuren van Greta Thunberg de noodzakelijke politieke hervormingen doorvoert om de broeikasgasen te doen dalen. Anderzijds had de auteur een reeks onwaarschijnlijke ingrepen nodig (waaronder de opheffing van geld via hacking) om zich de

start van de nodige omwenteling te kunnen inbeelden en is de stilte rond wat zich afspeelt in andere delen van de wereld drukkend.

Mee 't schuune en 't kwoade

Amor Mundi lijkt een poging om ons, Gentenaars, hoop en perspectief te bieden. Het geeft ons beelden van Gentenaars die doorheen grote maatschappelijke spanningen en klimatologische veranderingen worstelen met het bestaan. Sommige elementen van die worsteling zijn nieuw, zoals de heroriëntatie van grote delen van de samenleving naar landbouw, Gents zelfbestuur, klimaatdepresies, het geweld van consumentisten, moordende hittegolven, enz. Andere elementen zijn vertrouwd, zoals vriendschap, verlies, engagement, ontbering, verbinding en – natuurlijk – liefde.

Het zijn die laatste elementen die het boek voor mij doet slagen in het promoten van de actieve hoop. Ja, de mentale en fysieke ontberingen die in onze toekomst liggen zijn gigantisch, maar ja, de dingen die het leven een mooi en waardevol avontuur maken – waaronder onze capaciteit tot leren, delen en liefhebben – zullen er nog steeds zijn, en kunnen we in onze toekomst meer tot de voorgrond doen treden.

Steven Vromman, *Amor Mundi*. 2021, Uitgeverij Skribis, 304 p.

Ben — 'Ik kom veel schone mensen tegen bij GMF'

'Het aanpakken van de klimaatproblematiek is als het voorbereiden en lopen van een marathon, alleen is het niet duidelijk welke kilometer we aan het lopen zijn'. Het is een van de bedenkingen die vrijwilliger Ben De Troyer noteerde als startschot voor een fijn gesprek.

Ben — Na 25 jaar verstokt roken (tot 2005) nam ik de uitdaging aan om een marathon te lopen. Ik dacht dat mijn lichaam dat niet kon. Wonderbaarlijk genoeg lukte het me wel en bleek mijn lichaam in staat zich te herstellen. Ik besef nu dat de natuur een onwaarschijnlijke veerkracht kan demonstreren. Haar herstellende factor is onvatbaar en genereus. Gedragsverandering kan de aarde in staat stellen zich te herstellen. Ik werd lid van GMF om me in te zetten voor een mentale transitie die nodig is.

Wat doe je precies bij GMF?

— Voor ik je choquer moet ik misschien eerst vertellen dat ik drieënhalve jaar geleden stopte met werken. Als oprichter van het communicatiebedrijf Karakters werd het me na 11 jaar te groot. Het slokte me volledig op. Er waren 23 personeelsleden tewerkgesteld toen ik het bedrijf heb overgelaten. Ik heb het geluk gehad te mogen werken met en voor vele interessante personen en organisaties. Geld verdienen interesseert me niet echt, ik ben niet materialistisch. Vandaag ben ik huisman, ik zorg voor vrouw en kinderen. Voor sommigen is dat blijkbaar choquerend. Als ik tijdens een gesprek vertel dat ik niet 'werk', valt het gesprek dikwijls meteen stil. Het boeiende, 'onbetaalde' leven dat ik vandaag leid komt niet aan bod, tenzij ik het gesprek over een andere boeg gooi. Wat je doet voor werk bepaalt vandaag hoe mensen naar je kijken.

Plots had je ook tijd voor GMF?

— Bij GMF ben ik penningmeester, sinds 2020 ongeveer. Ik begrijp iets van de financiële kant van organisaties, ik kom uit de bedrijfswereld. Het is een verademing om bij een organisatie te helpen die niet financieel gericht is. Ik kom er veel schone mensen

tegen. Ik had tot dan toe enkel gewerkt met bedrijven die winst 'moeten' maken. Als penningmeester bij GMF vind ik het mijn belangrijkste taak om te zeggen: jullie worden groter, bereid jullie daarop voor, investeer in mensen en kennis. En blijf jezelf. Ik amuseer me het meest met korte uitvoerende opdrachten. Ik ga voor GMF ook peuken en fietsen tellen. Ook bij andere organisaties help ik graag, bij het Huis van Alijn tijdens de Gentse Feesten bijvoorbeeld. Wat me opvalt is de snelheid waarmee iedereen zijn dagelijks leven vult. Ik wil bewust niet meer in die maalstroom zitten. Ik ga enkel nog voor zaken waar ik voor sta. Een ander project waar ik tijd en energie in stop is het verbouwen van een huisje op een manier die zo weinig mogelijk de aarde belast. Ik maak vooral gebruik van ecologische materialen die mensen op overschot hebben. Ik fietste net nog naar Melle om isolatiemateriaal op te halen dat iemand te veel gekocht had. Als het huis klaar is wil ik alle schenkers uitnodigen voor een tweedehandsfeest. Een pannenkoekenhuisje is ook een mogelijkheid, maar niet voltijsd en niet op commerciële basis. Momenteel kijk ik, als zanger, uit naar de eerste single die ik met de band 'The new government' uitbreng. Die swingt! Zoals GMF.

Waar komt je maatschappelijke betrokkenheid vandaan?

— Van thuis uit heb ik enkel verwarring meegekregen. Ik schop al heel mijn leven tegen schenen. Het is een zoektocht om tot rust te komen. Altijd vond ik bij mezelf een geëngageerd persoon terug. Dat ontwikkelde ik bij de jeugdbeweging. Dingen overkomen mij en ik kan beslissingen nemen. Toch zat ik nooit echt in een milieuaïvistische kring, dat is ook een reden waarom ik het nu wel doe. Ik ben een van de schaarse vijftigers in het bestuur, en dat is goed. Veel organisaties kampen met een vergrijzend bestuur, bij GMF is dat niet het geval. Hopelijk blijft het zo!

Nog tips voor andere vrijwilligers?

— Kuis voor je eigen deur. Daarmee bedoel ik: kijk niet naar een ander, je moet het zelf doen. Een geveltuintje bijvoorbeeld, de burens zullen dat dan misschien ook overwegen. Bij particulieren lukt deze aanpak aardig, maar hoe spreken we grotere organisaties aan? Hoe gaan we de bedrijven in de haven bereiken, wat toch een doelstelling is in het beleidsplan.

txt_Karel Lauwers pix_Manas Bharadwaj

MEET Jules #20: IN WINTERDIENST

DIT JAAR MAAKT JULES VOOR
HET EERST DEEL UIT

VAN DE GENTSE WINTERDIENST
DIENST VOOR TRAGE WEGEN

MAAR STIEKEM HOOPT HIJ OP
EEN WARME (=LUIE) WINTER

help
mee

Heb je zin om ook
vrijwilliger te worden?
Laat het ons weten!
info@gentsmilieufront.be

jan feb maa

31.01

07.02

04.03

31.01 Gentenair workshop #9

bouw je eigen fijnstofmeter

Stel je eigen luchtmeter samen en leer hoe je zelf de fijnstofconcentratie in jouw buurt kan meten. Daarvoor hoef je helemaal geen technicus te zijn, de workshop is er voor alle geïnteresseerden! Na een korte infosessie 'fijn stof voor beginners' steken we de handen uit de mouwen. Nadien neem je je eigen meter mee naar huis, waar je meteen kan starten met meten. Vervolgens kan je jouw resultaten delen en vergelijken op het Gentenair-platform. Inschrijven en betalen doe je via gentenair.be.
maandag 31 januari | 20u - 21.30u
€27 voor deelname workshop + materiaal
Buurthuis 't Eilandje, Roerstraat 5, Gent

04.03 Algemene Vergadering

& nieuwjaarsreceptie

Nu het eindelijk (hopelijk) opnieuw mag, nodigt GMF jou uit op onze - traditioneel late - nieuwjaarsreceptie! Maar niet zonder eerst tijdens de AV terug te kijken op alweer een bijzonder GMF-jaar (verhuis, verbouwingen, nieuwe collega's en werkgroepen, pandemie), maar ook vooruit te kijken naar projecten en acties voor 2022. Eerst nadenken en discussiëren dus, en daarna tupe tegoare het glas heffen op een nieuw & succesvol GMF-jaar!
vrijdag 4 maart | start AV 19u, receptie 21u
gratis - inschrijven: gentsmilieufont.be/av
Theaterzaal Dienstencentrum,
Ledebergplein 30, Ledeberg

19.03 Boottocht langs Kanaal Gent-Terneuzen

ontdekkingstocht

Vaar mee met GMF op De Milieuboot! Stap mee aan boord en ga samen met GMF en Avansa regio Gent op ontdekkingstocht langs het kanaal Gent-Terneuzen. Samen leren we zo over zowel natuur, industriële activiteiten en de waterkwaliteit in de onmiddellijke omgeving van onze stad. Meer info en inschrijvingsformulier vind je op onze site. Wacht niet te lang, de plaatsen zijn beperkt!
zaterdag 19 maart | 14-17u
inschrijven: gentsmilieufont.be
€7 voor GMF-leden, €10 voor niet-leden
Bezoekerscentrum North Sea Port,
Rigakaa 1, Gent

28.03 Open GMF-raad: Haven van Gent

infoavond

De haven van Gent: dichtbij, maar toch grotendeels onbekend. De haven is verantwoordelijk voor het leeuwendeel van de Gentse CO₂-uitstoot. Maar de haven biedt ook werk aan meer dan 60.000 mensen, en sommige bedrijven in het havengebied zijn wereldspelers op vlak van innovatie. Welke standpunten moet een milieubeweging als GMF innemen over de haven? Hoe moeten we ons organiseren, of welke activiteiten kunnen we opzetten? Kom mee met ons nadenken! Wil je erbij zijn, laat het ons weten via info@gentsmilieufont.be.
maandag 28 maart | 20u
gratis
Dampoortstraat 81, Gent

19.03

28.03

ontdek meer

meer activiteiten vind je op
gentsmilieufont.be/kalender

07.02 Open GMF-raad: Bomen & bos in Gent

infoavond

Op deze infoavond is iedereen welkom om samen met de bestaande GMF-bomenwerkgroep te brainstormen over nieuwe acties en campagnes rond bomen en bebossing in en rond het Gentse. Van een monumentale boom op een rondpunt in de stad tot de aanleg van een 'mini-brousse' (een Gentse tiny forest): hier worden altijd grootse en duurzame plannen gesmeed! Wil jij erbij zijn, laat gauw iets weten via bomen@gentsmilieufont.be!
maandag 7 februari | 20u
gratis
locatie nog te bepalen.

18.03 Ecocide

docu + panelgesprek

Wat is ecocide? En wat kan het betekenen voor de toekomst van onze planeet? In de documentaire 'Ecocide: changer ou disparaître' spit metnhet dieper uit. Erna gaan we in gesprek met boeiende sprekers uit juridische en activistische hoek en het publiek. Een organisatie van GMF in samenwerking met Greenpeace Gent & End Ecocide Belgium - niet te missen!
vrijdag 18 maart | 19.30u
gratis - inschrijven: online
locatie nog te bepalen, hou de GMF-website en Belmundo in het oog!

15.03 Ruimte in de stad

debat

Gents MilieuFront, Avansa regio Gent en de Dienst Milieu & Klimaat van Stad Gent organiseren een debat over het gebruik van onze publieke ruimte: moet de horeca na de coronacrisis de kleurrijke extra terrasruimte teruggeven aan straatparkeerplaatsen? Moeten we onze stad zo veel mogelijk opsmukken om toeristen aan te trekken, of moeten we focussen op wonen en leven? Welke plek heeft 'Straat 2.0' in deze stad, en wat bedoelt GMF daar precies mee? Geen meer geschikte plek voor dit debat dan ons aller Gravensteen! Schrijf je gauw in, de plaatsen zijn beperkt!
dinsdag 15 maart | 20u
gratis, maar wel reserveren:
gentsmilieufont.be/debat
Ridderzaal, Gravensteen,
Sint-Veerleplein 11, Gent

31.03 Amor Mundi, Dream for the Future

muzikale voorstelling

De toekomst. Wat zal het worden? Ongebreidelde technologische vooruitgang? Verwoestende klimaatrampen? Een utopie, een dystopie? Niemand kan de toekomst voorspellen. In Amor Mundi presenteren Steven Vromman en Osama Abdulrasol een scenario gebaseerd op de wetenschappelijke kennis die we bezitten over de grenzen van ons ecosysteem. Humor, ontroering, inzichten en verwondering. (Voor de boekrecensie, zie p. 33!)
donderdag 31 maart | 20u
€5 in VVK in het Uitbureau (Veldstraat 82B) op vertoon van GMF-lidkaart,
€8 VVK voor niet-leden,
€11 aan kassa
Turbinezaal, De Centrale,
Kraankinderstraat 2, Gent

15.03

31.03

Polyvalente ruimte *in the making* – de verbouwingen in Dampoortstraat 81 zijn begonnen #dampoortstraat

Joepie! 5 jaar later wordt The Loop geen outlecenter maar een nieuw stadsdeel #beleidswerk

De 7de quiz van GMF was bakske vol, contentement alom! #quiztoppers

Op #BlackFriday droegen GMF en Catapa de geplande veroudering en wegwerpeconomie ten grave in... de Veldstraat!

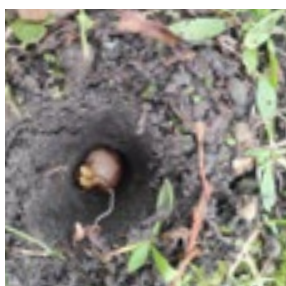
Ons Repair Café op Bar Circular zorgde voor 26 herstelde stukken #CircularMonday

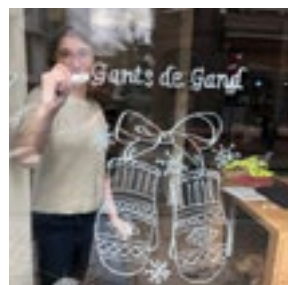
Get the bigger picture!

volg ons

gentsmilieufrent
@gentsmilieufrent
#gentsmilieufrent

Eind november plantten GMF en buurtbewoners maar liefst 5.000 bloembollen langs de Groendreef! #Brugsepoort #biodiversiteit

Gants de Gand - Nooit meer weeshandschoenen dankzij GMF! #reuseducerecycle

10.10.2021. Met duizenden op de Klimaatmars, ook GMF'ers. Wanneer écht klimaatbeleid? #actnow

Gents Milieu Front

COLOFON

Frontaal is het driemaandelijkse tijdschrift van Gents MilieuFront vzw (GMF)

Jaargang 24_nr. 4
winter 2021

verantwoordelijke uitgever
Pieter Nuytinx
Dampoortstraat 81
9000 Gent

redactie
Erik Grietens, Binte Claes, An Van Hemeldonck, Eva Dessers, Michaël Verest, Anke de Sagher, Lisa Marechal, Wim Crepain, Stijn Gaudissaboïs, Karel Lauwers, Iris Verschaeve, David De Pue, Pieter Nuytinx, Thijs Michiels, Sabine Huyghe, Zjef Deloosse en Joren Gistelinck

grafisch concept
Marlies Nachtergaele

lay-out
Shauni Celis
Marian Vandenbussche
Eline Vanheusden
Andy Bruyninckx
Sara Van Rant

fotografie — illustraties
Vermeld bij artikel.
Cover: Manas Bharadwaj
Achterflap: Andy Bruyninckx
— Huisfotografen:
Noor Van Weverberg, Manas Bharadwaj en Dennis Licht
— Huisillustratoren:
Britta Bolte, Marie Bockaert en Andy Bruyninckx
— Bedankt: Iris Van Robays

contact redactie
frontaal@gentsmilieufrent.be

copyright
Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

drukwerk
Graphius, Gent

Gedrukt op 100% kringlooppapier met inkt op vegetale basis en solventvrij.

De Vlaamse overheid en Stad Gent erkennen en steunen GMF.

over ons

Gents MilieuFront (GMF) is een politiek onafhankelijke milieuvereniging die actief is in Gent en omgeving.

We willen mee vorm geven aan een samenleving waarin 'duurzaam' altijd de logische, natuurlijke keuze is, op alle niveaus. Om dit te bereiken richten we ons tot lokale overheden, inwoners en organisaties in de regio via beleidswerk, sensibilisering, adviesverlening en acties. Vrijwilligers zijn het kloppend hart van onze vereniging. We leggen ons toe op stedelijke thema's zoals afval, energie, mobiliteit en klimaat. MilieuAdviesWinkel (MAW) is het servicepunt duurzaam bouwen en renoveren van GMF.

word lid

NIEUWE FORMULES!

Word je lid, dan help je ons om nog meer acties te ondernemen en zwaarder te wegen op het Gentse milieubeleid.

Je bent al lid vanaf 5 euro per jaar! Dit doe je makkelijk en snel via het domiciliëringsformulier op de website. **Er zijn verschillende formules om GMF-lid te worden, op maat van iedereen!** Elk GMF-lid heeft recht op kortingen in een twintigtal duurzame Gentse handelszaken. Originele cadeautip? Schenk een lidmaatschap!

doe mee

GMF bestaat dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers.

Hands-on organisatoren, dossiervreters of praktische enthousiastelingen: iedereen is welkom! Stuur een e-mail naar info@gentsmilieufrent.be en je zal uitgenodigd worden voor een kennismakingsgesprek.

steun ons

Steun GMF met een gift, en je kan rekenen op 45% belastingvermindering! Stort een bedrag op rekening BE19 8939 4405 6912. Vermeld in de mededeling 'Gift'. Alle giften vanaf €40 op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Giften hoger dan 40 euro zijn natuurlijk ook welkom. Merci!

vind ons

Secretariaat GMF

Dampoortstraat 81
9000 Gent — T 09 430 03 90
info@gentsmilieufrent.be
www.gentsmilieufrent.be
Steven Geirnaert, Iris Verschaeve,
Thijs Michiels en Steffi Boelens

Openingsuren

Open van maandag tot vrijdag.
9u – 12u30 | 13u – 17u

MilieuAdviesWinkel (MAW)

Wil je bouwadvies? Maak dan eerst een afspraak. — T 09 430 03 91
info@milieuadvieswinkel.be
www.milieuadvieswinkel.be
Stefaan Claes, Veerle Vercruyce,
Bieke Vanherreweghe, Wim Crepain
en Stijn Gaudissaboïs

AV+

NIEUWJAARSRECEPTIE

'22

VRIJDAG 4 MAART 2022 - 19u
DIENSTENCENTRUM LEDEBERG

Schrijf je in op:
www.gentsmilieufrent.be/av

Frontaal

Gents
Milieu
Front

driemaandelijks magazine van Gents MilieuFront vzw
jaargang 24 — 4de trimester 2021
v.u. Pieter Nuytinck, Dampoortstraat 81, 9000 Gent

P806132
afgiftekantoor
9000 Gent 1

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE